

Když přijedete do Kačic a mĳíte zahradu Josefa Bučka, patrně neuvěříte vlastním oĳím. Za plotem totiž rostou vysoké palmy, juky a pĳzemní agave...

přenášet domů, a ještě byl problém pro ně najít vyhovující místo," vyprávĳí. První mrazuvzdornou palmu si pĳivezl z Německa asi pĳed pĳeti lety. Jmenuje se *Trachycarpus fortunei*. Byla uų dva a pĳůl metru vysoká a rozhodně ji nepořídíte za babku (ta na fotce tenkrát stála asi 25 000 korun). Uplynulo několik let a dnes měří tĳř a pĳůl metru. Aų se ĳlověk podívĳí, jak je možné, ųe tahle exotická kráska v pohodĳě pĳeųije nástrahy našeho poĳasĳí.

Historie první palmy

Zaĳátky nebyly jednoduchĳe. Vzácnou palmu si pĳivezl v létĳe. ĳást první zimy pĳeųila v květináĳi v garáųi, ven ji Josef zasadil v ųnoru. S ųsměvem vyprávĳí, ųe si možná sousedĳe ųukali na ĳelo,

PALMY V ĆECHÁĆH

Kdekdo si řĳká, ųe ho šálĳí zrak, a možná si cestu sem zopakuje; tĳeba v zimĳe. Jenųe i v tomto roĳním období jsou cizokrajné rostliny k vidĳění, bytĳ zapadanĳe snĳhem.

Za vųe mohou cykasy

Josef Buĳko má rád květiny snad odjakųživa, ovųšem pĳed osmi lety se stal vĳšnivĳm pĳěstitelem cykasů a jeho sbĳrka se poĳítá na desĳtky druhů. Tato rostlina, velmi podobná palmám, se na Zemi vyskytuje uų od poĳátku druhohor. Zapálenĳ pĳěstitel řĳká, ųe o cykasech vĳ téměř vųechno. Některĳ jsou velmi vzácné i v pĳĳírodĳe, protože se jich dochovalo doslova pĳár kusů. Takĳe Josef má ve své sbĳrce vzácnost – jihoafrickĳy cykas se stĳříbĳitĳe modĳřými listy.

Od malĳch k velkĳm

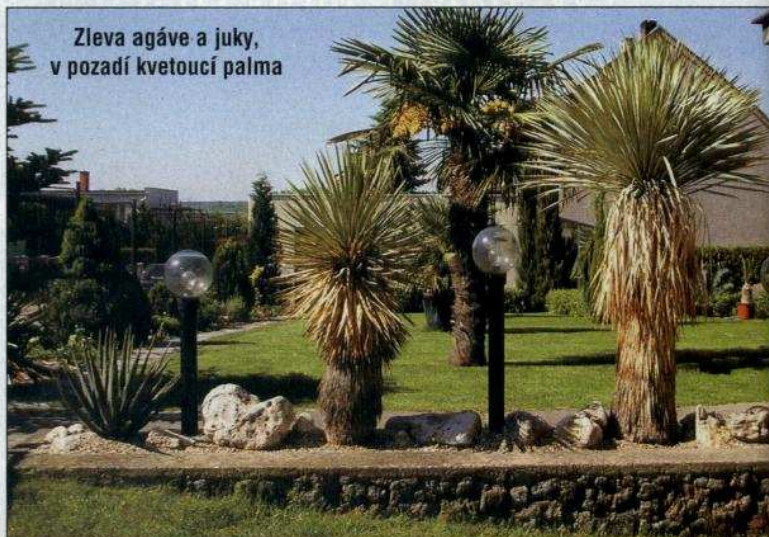
Jak se ĳlověk dostane od cykasů k mrazuvzdornĳm palmám a jukám? „Kdyų jsem brouzdal po internetu a hledal informace pĳravĳe o cykasech,

objevil jsem stránky s fotkami zasnĳeųenĳch palem. Zaĳalo mne zajĳímat, jestli by se daly sehnat a pĳestovat takĳe v našich podmĳnkách. Samozĳřejmě uų pĳedtĳím jsem měl venku v květináĳích palmy jako datlovník a washingtonie, které ĳasem vyrostly tak, ųe se daly tĳěžko

Tuto palmu *Trachycarpus fortunei* Josef Buĳko zasadil v roce 2003.

Zleva agave a juky, v pozadĳí květoucí palma

Netradiční skalka

Vlevo juka (*Yucca recurvifolia*), vpravo palmička (*Trachycarpus fortunei*)*Agave neomexicana* vydrží až -29°C .

když v polovině února venku vykopával jámu o hloubce asi 80 cm a pak do ní sázel palmu. Sám přiznává: „Měl jsem sice nastudováno z internetu, že určitě vydrží velký mráz, ale následující zimu jsem se o ni bál.“ V tom roce také uhodily velké mrazy, až

-23°C ; palma jim však stařečně vzdorovala. I když na jaře byly její listy zmrzlé a suché, takže se Josef Bučko vyděsil, že uhynula. Jenže v polovině dubna se začaly objevovat květy. „Do srpna narostlo také devět nových listů a to byl další důvod k radosti – zase jsem měl doma palmu, a ne nevzhledný pahýl. Následující rok dorostlo dalších jedenáct listů, o rok později se to opakovalo, a přitom mohutněl a sílil i kmen,“ vysvětluje anabázi své milované palmy. Časem přibýly ještě kamarádky. Jednou z nich je

Trachycarpus wagnerianus a od své příbuzné se liší menšími kulatými a tužšími listy, které v zimě lépe odolávají větru a neroztřepí se.

Oblíbený *Trachycarpus*

Palmy Josefa Bučka původně pocházejí ze severní Indie a Číny z podhůří Himálaje, kde jsou zvyklé v zimě na sněh i déle trvající mrazy. Proto je můžete pěstovat také v našich podmínkách. Samozřejmě existují další mrazuvzdorné palmy, které zase pocházejí z Floridy, jako například *Sabal minor*, *Rhapidophyllum hystrix* a další. Rostou velmi pomalu a vzhledem připomínají spíše keř.

Další cizokrajné krásky

Postupně si Josef Bučko začal pořizovat i jiné mrazuvzdorné exoty – juky na kmínku (pozn. autorky – u nás se běžně pěstuje *Yucca filamentososa*, ta však kmínek nemá)

a agáve. Začátky s jukami byly stejně napínavé jako u první palmy. Josef totiž znovu zatoužil po velkých rostlinách, jenže ty se k nám dovážejí jako nezakořeněné větve. Tak je zasadil do květináče a ven přišly až po dvou letech, kdy už měly pěkně narostlé kořeny. Dnes na zahradě pěstuje *Yucca thompsoniana*, *Yucca rostrata* a *Yucca elata* – exotky se liší nejen růstem nebo barvou, ale i odolností vůči mrazu. Největší z nich měří 180 cm. ●

Pohled na palmu z března 2006

Rady pěstitele

Přestože Josef Bučko říká, že jde vždycky tak trochu o sázku do loterie, svěřil se s některými zkušenostmi při pěstování mrazuvzdorných palm a juk.

- Sázejte je na jaře, aby do konce vegetační doby stačily zakořenit, a to na jižní místo nejlépe do mírného svahu, aby přes zimu voda odtékala pryč. Nemáte-li svah, tak při výsadbě na dno jámy nasypete štěrk jako drenáž.
- Pokud je palma v zemi už několik let, nepotřebuje zalévat. Mladé rostliny samozřejmě zalévejte, zejména když jsou léto a podzim tak extrémně suché jako letos.
- Palmy, juky i agáve mají rády hodně slunce, dobře snášejí také polostín. Potřebují ale místo chráněné před větrem.
- Nejsou náročné na půdu.
- Přes zimu kmen obložte slámou nebo netkanou textilí. Přes korunu přetáhněte fólii, která se používá na ochranu cedrů a jiných choulostivých jehličnanů (běžně dostupná v zahradnických centrech).
- Pokud rostlina přežije první dva tři roky, máte velkou šanci, že vydrží další roky bez problémů.

Pěstujeme BYLINKY

Pupečník asijský (*Centela asiatica*)

Rostlina tropického původu pocházející z Afriky je rozšířena jako plevel především na Madagaskaru a v Asii. Poznate ji podle okrouhlých srdčitých listů s vroubkovaným okrajem a drobných bílých květů.

Pěstování: Jde o bahenní rostlinu, můžete ji mít i doma za oknem. Potřebuje půdu s příměsí rašeliny a častou vydatnou závlivku. Pupečník se dá umístit na přímé sluneční světlo i do polostínu. Roste stabilně při běžné pokojové teplotě, ale snese i nižší.

Zvláštní znamení: Říká se mu potrava pro mozek, protože aktivuje nervové buňky.

Domácí apatyka: Pupečník užívaný vnitřně (viz Tip do kuchyně) působí blahodárně v případě cévní a lymfatické nedostatečnosti i jako léčebný prostředek na hojení pooperačních jizev. Denní dávka je 3 g čerstvého nebo i sušeného listu. Zevně ve formě masti je účinný při léčbě bércových vředů, drobných zranění a lehkých popálenin. Hodí se i na záněty kůže, pomáhá proti celulitidě, ba i vráskám.

Tip do kuchyně: Užívá se nadzemní část – stonk s listy, a to buď rovnou, nebo listy nakrájejte nadrobno a přidejte do pomazánek nebo polévek. Chutná i na čerstvě uvařených bramborách. Listy můžete také usušit při teplotách do 30°C a použít do polévek a podobně.

